ZÖLDEN, SZELEKTÍVEN

ÚTMUTATÓ A KÖRNYEZETBARÁT MINDENNAPOKHOZ

SZOLNOK TÉRSÉGI
HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TÁRSULÁS
Összefogás a szelektív hulladékgyűjtésért

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A termelt hulladék mennyiségének növekedése és kezelésük problémája az emberi civilizáció fejlődésének egyik leglátványosabb velejárója.

Napjainkban az ember által termelt hulladék összetétele döntő mértékben megváltozott és mérgező, nehezen bomló anyagokat is nagy mennyiségben tartalmaz, arról nem is beszélve, hogy a mennyisége is túllépte azt a határt, ahol még a természet részévé tud válni, így nekünk kell kezünkbe venni ezt a feladatot.

Manapság egyre többet hallunk az újrahasznosításról, a szelektív hulladékgyűjtésről és arról, hogy milyen fontos környezetünk megóvása. Azt azonban igen kevesen tudják, hogy a fogalmak között mi is a pontos összefüggés.

SZEMÉT VAGY HULLADÉK?

Mit is nevezünk hulladéknak?

A hulladékokról szóló törvény szerint a hulladék bármely anyag vagy tárgy, amelytől birtokosa megválik, megválni szándékozik vagy megválni köteles. Ez a fogalom azonban egy sor, igen összetett feladatot is hordoz magával, hiszen a hulladékokat valahová el kell helyezni és ha mindenki csak felelőtlenül kidobálna mindent, amire már úgy gondolja, nincs szüksége, akkor igen hamar ellepnének bennünket a „szeméthegyek".

A hulladékokról igenis gondoskodni kell és ez nem egy lehetőség, hanem mindnyájunk kötelessége, amennyiben a jövő generációja számára is szeretnénk fenntartani egy élhető környezetet, világot.

! A cél, hogy a hulladéklerakóba kerülő hulladék mennyiségét csökkentsük, tehát minél kevesebb hulladékról kelljen gondoskodni. A lerakók előbb-utóbb megtelnek és be kell zárni azokat. A hulladék ott marad és a későbbiekben is felügyelni kell az adott területet. A hulladéktermelés azonban folyamatos, így újabb és újabb lerakókat kellene nyitni. Ahhoz, hogy az anyagok még véletlenül se kerüljenek vissza a környezetbe (talaj, talajvíz, levegő), számos biztonsági előírásnak kell megfelelni. Az egyes lerakók folyamatos felügyeletet is igényelnek, az esztétikai problémákról és az anyagi vonzatáról nem is beszélve. A hulladékgazdálkodás fejlődésének köszönhetően azonban elmondhatjuk, hogy a hulladékok nagy százaléka értékes is lehet és valamilyen formában vagy módon újrahasznosítható, amennyiben a megfelelő módon gyűjtjük őket, kerülnek felhasználásra.

MIT TEHETÜNK?

Az első lépés a megelőzés, hiszen „az a hulladék a legjobb, ami nem is keletkezik". Ennek érdekében számos dolgot tehetünk, talán a legfontosabb a tudatos vásárlás és fogyasztás. Ez azt jelenti, hogy kifejezetten azokat a termékeket választjuk a vásárlásaink alkalmával, amelyekre tényleg szükségünk van, kevesebb csomagolóanyagot tartalmaznak és ezáltal kisebb környezeti kárt okoznak. Az eldobható csomagolású üdítők (dobozos, vagy PET palack) megvásárlása helyett érdemes a visszaváltható üvegeseket választani, vagy éppen az egyszer használatos termékek, pl. eldobható borotva vagy fényképezőgép helyett a drágább, de jobb minőségű és tartósabb, többször használható változatot megvásárolni. Általánosságban elmondható, a tartós, jobb minőségű, vagy éppen a könnyen javítható termékeket érdemes választani, hiszen sokat tehetünk környezetünkért azzal is, ha nem azonnal válunk meg dolgainktól. Fontos továbbá, hogy a hulladék újrahasznosításával készült termékek vásárlásával a gyártók felé is kommunikálunk, hiszen ezzel a döntésünkkel támogatjuk a törekvéseiket. Ha megtettünk mindent azért, hogy megakadályozzuk a hulladék keletkezését, utána azon érdemes gondolkodni, mit és hogyan tudnánk újra, vagy ismételten felhasználni. Tulajdonképpen az újrahasználat során a feleslegessé vált terméknek találunk egy olyan új funkciót, amellyel az mégis csak hasznos lehet a számunkra. Például a betétes palack esetében a palackot begyűjtik, kimossák, majd ismételten megtöltik. Számos terméket úgy dobunk ki, hogy az még működőképes, használható. Bizonyos dolgok számunkra feleslegesek, másoknak azonban kincs is lehet. Érdemes megfontolnunk mielőtt a „kukába" dobunk valamit, hogy kinek adhatnánk, ajándékozhatnánk oda (pl.: használtruha). Természetesen számos elsőre hulladéknak kikiáltott terméket akár a saját otthonunkban is ismételten használhatunk. Egy kis fantáziával és némi mechanikai átalakítással egyszerűen és gyorsan készíthetünk például PET palackból akár lombseprűt, ceruzatartót, vagy éppen virágcserepet.

Tudatos vásárlás szempontjai:

- *kevesebb csomagolóanyag*
- *eldobható helyett tartós termék*
- *visszaváltható csomagolás*
- *könnyen javítható vagy*
- *újrahasznosított termék*

A hulladékokat azonban nemcsak közvetlenül, azaz átalakítás nélkül, vagy a fentiek alapján, minimális mechanikai átalakítással hasznosíthatjuk, hanem közvetetten, azaz átalakítást követően is. Tulajdonképpen a hulladékok újrahasznosítása az anyag termelési folyamatba való visszavezetését célozza meg. A hasznosítási eljárást követően a hulladékok, mint másodnyersanyagok, illetve energiahordozók, vagy mint félkész-, illetve késztermékek kerülnek vissza a termelési folyamatba, vagy esetleg közvetlen felhasználásra.

Általánosságban elmondható, hogy hulladékaink 75%-a hasznosítható újra, másodnyersanyagként új termékek készülhetnek belőlük. Az újrahasznosítás alapja pedig nem más, mint a szelektív hulladékgyűjtés. A hulladéklerakóba kerülő hulladék mennyiségének csökkentése érdekében az anyagok fajtánként elkülönített gyűjtésével rendkívül sokat tehetünk.

ÚJRAHASZNOSÍTÁS

A papír újrahasznosítása

Számos különböző papír alapanyagú terméket ismerünk és használunk mindennapi életünk során. Napjainkban a háztartásokban termelt hulladékok nagy százalékát éppen ezért a papírhulladék teszi ki. A papír azonban szinte korlátlanul újrahasznosítható, ha nem szennyezett, éppen ezért fontos ügyelni arra, hogy olajos, zsíros, ételmaradékokkal közvetlenül érintkezett papírt ne helyezünk a szelektív gyűjtőkbe. A begyűjtött papírhulladékokat anyaguk szerint szétválogatják, majd felhasználási terület alapján osztályozzák. Ezt követően nagy százaléka visszakerül a papíriparba, ahol újra papírként számtalan termék készülhet belőle.

A műanyag újrahasznosítása

A műanyag alapanyagnak az ideális tulajdonságai miatt rendkívül széleskörű a felhasználhatósága. A csomagolóipar is nagyon kedveli, hiszen könnyűek, tartósak, rugalmasak stb. Különböző adalékanyagokkal pedig tovább növelhetőek kedvező tulajdonságaik, azonban visszaforgatása a fentiek végett egy igen összetett feladat. A begyűjtött műanyaghulladékot fajtánként, típusonként, színenként szétválogatják, majd tömörítik és bálázzák. Ezeket a bálákat elszállítják a hasznosító cégekhez, ahol megtörténik további kezelésük, mint a tisztítás, darálás, illetve a granulátum készítése. Az így nyert alapanyagból ismét műanyag termékeket állítanak elő.

Az üveg újrahasznosítása

Az üveg készítésről elmondható, hogy igen nagy energiaigénynyel járó folyamat. Az üveg a természetben nem bomlik le, így legkörnyezetkímélőbb felhasználása az, ha minél többször újratöltik. A szelektíven gyűjtött, úgynevezett használt üvegeket őrlik, megtisztítják, eltávolítják belőlük a fémdarabkákat, mint a gyűrűk, a kupakok, majd beolvasztják őket és általában palackok készítésére használják újra. Azonban az üveghulladék, mint érdesítő adalék aszfalthoz keverve is felhasználásra kerülhet.

A fémek újrahasznosítása

A fém csomagolóanyagok újrahasznosítása napjainkban egyre fontosabb feladat, hiszen az érclelőhelyek kimerülőben vannak, valamint a kitermelés költségei egyre emelkednek és a fém feldolgozásának is egyre magasabb járulékos költségei vannak. A fémeket, hasonlóan az egyéb szelektíven gyűjtött anyagokhoz, a válogató üzemben fajtánként szétválogatják, majd bálákban tömörítik. A bálákat újrahasznosító üzemekbe szállítják, ahol mágnesek segítségével tovább válogatják és aprítják. A megtisztított fémből fémrudakat készítenek a könnyebb szállíthatóság érdekében, majd a feldolgozóipar újra különböző fémtermékeket állít elő belőlük.

Az italoskarton újrahasznosítása

Az italoskartonokat, mint a tejes és üdítős italos dobozokat társított csomagolóanyagnak nevezzük, hiszen három anyagtípusból készülnek. 75%-ban papír az alkotóeleme, mely mellett a műanyag és a fém is jelen van, mégis 100%-ban újrahasznosíthatók. A papírgyárakban pépesítéssel választják el a papír alapanyagot a többi alkotóanyagtól. Az így keletkezett papírrost-pépből számos új papírtermék készülhet, mint csomagolópapír, toalett papír, konyhai törlőkendő, tojástartó doboz vagy éppen különböző irodai papír termék stb. A műanyag és fém alkotókat energetikai úton, vagy cementgyárakban tudják hasznosítani. Az italoskartonok szelektív gyűjtése eltér az egyes városokban, azonban általánosságban elmondható, hogy egy másik anyagtípussal kell egy konténerbe helyezni, ez általában a papír, de bizonyos településeken a műanyaghulladék gyűjtésére szolgáló konténerekbe lehet gyűjteni a kilapított italos kartondobozokat.

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS

Az elkülönített gyűjtés során a lakosság a fenti célok megvalósítása érdekében a háztartásokban keletkező, feleslegessé vált, de hasznosítható anyagokat külön gyűjti, és megfelelő módon tovább adja hasznosításra, ipari feldolgozásra.

Elmondható, hogy országszerte a legelterjedtebb, legismertebb szelektív hulladékgyűjtési módszer, az úgynevezett hulladékgyűjtő szigetes hulladékgyűjtés. Szolnokon 1995 óta működik a társasházas övezetekben a „szigetes" hulladékgyűjtés, ahol különböző frakciójú (papír, műanyag, fehér és színes üveg) szelektív hulladékgyűjtő harangok helyezkednek el. Ezen típusú edények ürítéséhez speciális járművekre és konténerekre van szükség. Az úgynevezett osztott konténerrel felszerelt jármű két különböző anyagfajta begyűjtését is el tudja végezni egyszerre.

A „szigetes" gyűjtésen kívül többek között Szolnok városában 2008 óta elérhető a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés is. A házhoz menő gyűjtés során eddig külön sárga zsákban voltak gyűjthetők a tiszta, szennyeződésmentes csomagolási hulladékok, mint a papír, az italos karton, a műanyag, a fém csomagolási hulladékok és külön zöld színű zsákban gyűjthetőek a biológiailag lebomló zöldhulladékok.

Azonban a hulladékokról való elkötelezett gondoskodás, a környezettudatos szemlélet és a fenntartható jövőbe vetett hit a rendszer fejlesztését kívánták meg. A KEOP-1.1.1/C/13-2013-0015 számú projektnek köszönhetően a Szolnok Térségi Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer fejlesztése meg is valósulhat, mely összesen 24 települést érint.

A projekt konkrét célja a környezetterhelés csökkentése a hazai jogszabályok és az uniós irányelvek figyelembevételével. A megvalósítás egyrészt a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési rendszer fejlesztésével, kiépítésével, az ehhez szükséges eszközök - többek között 120 literes és 1100 literes edényzetek, valamint begyűjtő járművek– beszerzésével valósul meg. Továbbá a kommunális hulladék hatékonyabb kezeléséhez alkalmas eszközök is beszerzésre kerülnek.

Azokon a településeken, ahol már működik a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési rendszer, a fent említett szelektív hulladékgyűjtésre alkalmas sárga zsákokat úgynevezett sárga fedelű 120 literes edények váltják fel, míg azokon a településeken, ahol még nem működik a rendszer, az edényzet kiosztása után kerül bevezetésre a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés.

A projektben érintettek:

Abony, Fegyvernek, Jászkarajenő, Kenderes, Kengyel, Kétpó, Kőrös-tetétlen, Kuncsorba, Mezőtúr, Örményes, Rákóczifalva, Szajol, Szászberek, Szolnok, Tiszajenő, Tiszapüspöki, Tiszatenyő, Tiszavárkony, Tószeg, Törökszentmiklós, Túrkeve, Újszász, Vezseny és Zagyvarékas települések közigazgatási területe.

A szelektíven gyűjtött hulladékok a Szolnokon működő Hulladékátrakó, - Tömörítő és Válogató Állomásra kerülnek, ahol kézi válogatással szükség szerint megtörténik az anyagok tovább válogatása, valamint kezelése. A sárga fedelű 120 literes edényekben az olyan szennyeződéstől mentes hulladékok gyűjthetők, mint a papír, az italos karton, a műanyag, a fém csomagolási hulladékok: szórólapok, újságok, papírdobozok, PET palackok, elöblített tisztító és mosogatószeres műanyag flakonok, dobozok, fém italos dobozok, konzerves dobozok stb.

! A térség hulladékgazdálkodási rendszere Szolnokon két helyszínen, valamint Mezőtúron, Abonyban és Törökszentmiklóson üzemelő hulladékgyűjtő udvarokkal teljes. A hulladékudvarok elsődleges célja a lakosságnál keletkező veszélyes és nem veszélyes szilárd hulladékok bizonyos fajtáinak a fogadása, melyeket ideiglenesen és szakszerűen tárolnak, majd tovább adják ártalmatlanítás és hasznosítás céljából.
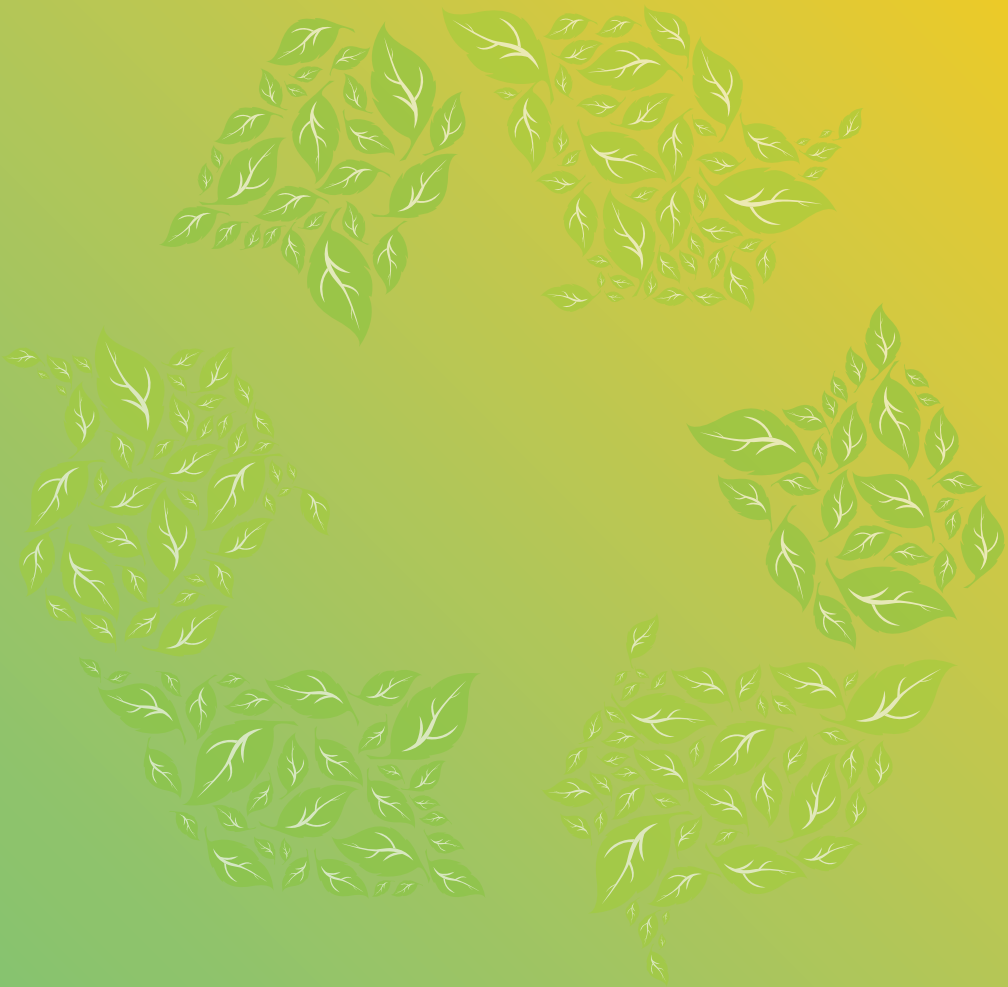
További információk érdekében keresse fel a www.szolnokitarsulas.hu vagy facebook.com/Szolnok Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás weboldalt, vagy figyelje tájékoztató plakátjainkat, brosúráinkat.